

„დიდაქე“ - მოძღვრება თორმეტი მოციქულისა (მოძღვრება უფლისა თორმეტი მოციქულის მიერ წარმართთა მიმართ)

Wednesday, 20 January 2010 15:57 | Written by daviti |

I. 1. გზა არის ორი: ერთი სიცოცხლისა და ერთი სიკვდილისა. ამ ორ გზას შორის დიდი სხვაობაა.

2. სიცოცხლის გზა ამგვარია: პირველად შეიყვარე ღმერთი, შემოქმედი შენი (11 სჯ. 6,5; ზირ. 7,30; მათე 22,37). მეორედ - მოყვასი შენი, როგორც საკუთარი თავი (ლევ. 19,18; მათე 22,39). ყველაფერი ის, რაც არ გასურს, რომ შეგემთხვეს შენ, არც შენ შეამთხვიო სხვას (ტობ. 4,15; მათე 7,12; ლუკა 6,31).

3. ამ სიტყვათა მოძღვრება ასეთია: აკურთხეთ თქვენი დამაწყევრები და ილოცეთ თქვენი მტრებისათვის, იმარხულეთ მათთვის, ვინც გდევნით თქვენ (მათე 5,44; ლკ. 6,28)[1]. რა მაღლი იქნება, თუკი შეიყვარებთ თქვენს მოყვარულებს? ნუთუ ამასვე არ შვრებიან წარმართებიც (მათე 5,46 - 47; ლკ. 6,32 - 33)? ხოლო თქვენ შეიყვარეთ მოძულენი თქვენი და არ გეყოლებათ მტერი (მათე 5,44; ლკ. 6,27).

4. განემორე ხორციელ და სხეულებრივ სურვილებს (შერ. 1 პეტრე 2,11)[2]. თუკი ვინმე მარჯვენა ყბაში გაგარტყამს, მიუშვირე მას მეორე (მათე 5,41) და იქნები სრული. თუ ვინმე ერთ მილიონს[3] გაგარბენინებს, მასთან ერთად განვლე ორი (მათე 5,41). თუკი ვინმე მოსასხამს აგართმევს, უბოძე მას პერანგიც (მათე 5,40; ლკ. 6,29). თუ ვინმე შენგან რამეს წაიღებს, აღარ მოთხოვო, რადგან ვერ ძაღვის (შდრ. ლკ. 6,30)[4].

5. ყველას ვინც კი გთხოვს, მიუბოძე და აღარ მოთხოვო (მათე 5,42). მამას სურს, ყველას მიანიჭოს თავისი მაღლი. ნეტარია ის, ვინც გასცემს თანახმად მცნებისა, რადგანაც არ განისჯება იგი. ვაი მას, ვინც თვით მიიღებს; თუ მოვალეა, რომ მიიღოს, არ განისჯება; თუკი არ არის მოვალე, განისჯება იმის გამო, რატომ მიიღო და რა მიზნით. საპყრობილეში მიყვანილს გამოჰკითხავენ მის საქმეებს და მანამდე არ გაუშვებენ, ვიდრე უკანასკნელ კოდრატსაც[5] არ აზღვევინებენ (მათე 5,26; ლკ. 12,53).

6. ამის შესახებაც თქმულა: „გაიოფლოს მოწყალება შენი შენსავე ხელებში, ვიდრე შეიცნობ, თუ ვისთვის გასცემ“ (ზირ. 12,1).

II. 1. მოძღვრების მეორე მცნება:

2. არა კლა, (გამოსვლ. 20,15; 11 სჯ. 5,18), არა იმრუშო (გამოსვლ. 20,3; 11 სჯ. 5,17). გრძნეულებას, სიძვას, პარვას (გამსლ. 20,14; 11 სჯ. 5,19). გრძნეულებას, მეწამეობას (11 სჯ. 18,10). არ მოკლა ჩვილი ნაადრევი შობით, არცთუ ნაშობი მოაკვდინო; ნურაფერი გწადია შენი მოყვასისა (გამოსლ. 20,17; სჯ. 5,21).

3. ნუ მისცემ ამო ფიცს (მათე 5,33), ცრუდ ნურავის დაემოწმები (გამოსლ. 20,16; 11 სჯ. 5,20), ნუ ბოროტმეტყველებ (მათე 15,4), ნუღარ გახსოვს ცული (იგავ. 12,28).

4. ნუ იქნები ორგული და ორენოვანი (ზირ. 5,9; 5,14; 6,1), რადგანაც ორენოვნება მახეა სიკვდილისა (ტობ. 14,10; ფს. 17,6; იგავ 14,27; 21,6).

5. ნუ იქნება შენი სიტყვა ცრუ და ლიტონი, არამედ - საქმით აღსავსე.

6. ნუ იქნები ნაყროვანი, ხარბი, პირმოთნე, მზაკვარი, ანდა გოროზი. ნუ განიზრახავ ბოროტს შენი მოყვასისათვის.

7. არ შეიძულო არცერთი კაცი; ერთნი ამხილე, მეორეთათვის ილოცე. სხვანი კი შეიყვარე შენს სულზე მეტად.

III. 1. შვილო ჩემო, განეშორე ყოველგვარ სიავეს და ყოველივეს, რაც მისი მსგავსია.

2. ნუ განრისხდები, რადგან რისხვა დალუპვისაკენ წაგიძღვება; ნუ იქნები შურიანი, ნურც მოკამათე, ნურც გულმწყრალი. ყველა მათგანი სიკვდილს შობს.

3. შვილო ჩემო, ნუ აღივსები გულისთქმით, რადგანაც გულისთქმა სიძვისაკენ წაგიძღვება; ნუ იქნები ურცხვადმეტყველი, ნურც ურცხვადმჭკრეტი, რადგანაც მათგან ჩნდება მრუშობა.

4. შვილო ჩემო, ნუ იქნები ფრინველთგრძნეული[6], რადგანაც იგი კერპმსახურებისაკენ გიწინამძღვრებს; ნუ შელოცავ, ნუ ვარსკვლავთმეტყველებ, ნუ განწმედ[7], ნურც ისურვებ, იხილო ეს ყოველივე ანდა ისმინო მათთვის. კერპმსახურებას შობენ ისინი.

5. შვილო ჩემო, ნუ იცრუებ, რადგანაც სიცრუე ქურდობისაკენ მიგიძღვება; ნუ იქნები ვერცხლისმოყვარე, ნურც ცუდმედიდი, რადგანაც მათგან ქურდობა ჩნდება.

6. შვილო ჩემო, ნუ დრტვინავ, რადგანაც დრტვინვა ავსიტყვაობისაკენ გიწინამძღვრებს. ნუ იქნები თავმომწონე, ბოროტმზრახველი, რადგანაც მათგან ავსიტყვაობა იბადება.

7. იყავი მშვიდი, რადგანაც „მშვიდთა დაიმკვიდრონ ქვეყანა“ (ფს. 36,11; მათე 5,5).

8. იქმენ სულგრძელი, გულმომწყალე, უბოროტო, წყნარი, კეთილი; მარადის ძრწოდე იმ სიტყვათაგან, რომლებიც გესმა (ეს. 66,2).

9. ნუ აიმაღლებ თავს; ნურც კადნიერებას მისცემ შენს სულს. თავმოთნეებს ნუ შეერთებ შენი სული; მართალია და მდაბალთა შორის იმყოფებოდე.

10. ყველაფერი, რაც შეგემთხვა, მიითვალე, როგორც კეთილი და იცოდე, რომ ღვთის გარეშე არარა ხდება.

IV. 1. შვილო ჩემო, ვინც ღვთის სიტყვას გიქადაგებს, მოიხსენე იგი დღეცა და ღამეც; პატივი მიაგე მას როგორც უფალს: სადაც მეუფება იქადაგება, იქვეა უფალიც.

2. დღითიდღე ეძიე პირნი წმიდათანი[8], რომ შვება მოგცეს მათმა სიტყვებმა.

3. ნუ ქმნი განხეთქილებას; დაამშვიდე მოდავეები; სიმართლით საჯე და ნუ მიიღებ ისეთ სახეს, თითქოს ამხილებ ცთომათა გამო[9].

4. ნუ იეჭვებ, ასე იქნება, თუ არა[10].

5. ნუ გაშლი ხელებს, რათა მიიღო, და ნუ შეკრავ რათა არ გასცე (ზირ. 4,31).

6. თუკი მას გასცემ, რაც შენი ხელით მოიპოვე, გამოისყიდი შენსავე ცოდვებს.

7. გაცემის ჟამს ნუ შეეჭვდები და ნულარ დრტვინავ, როდესაც გასცემ; შეიცნობ მას, ვინც კეთილად მოგიზღავს კუთვნილს (იგავ. 19,17).

8. ნუ გააბრუნებ გაჭირვებულს (ზირ. 4,5). შენსავე მოძმეს უწილადად ყოველივე; არკი უთხრა: ჩემია ეს ყველაფერი. თუ ზიარნი ხართ უკვდავებაში, რამდენად უფრო მოკვდავთა შორის?

9. ხელს ნუ ააღებ შენს ძეს თუ ასულს; სიყრმიდანვე შეასწავლე მათ შიში ღვთისა.

10. მონას თუ მხევალს, რომლებიც იმავ ღმერთს სასოობენ, გამკაცრებით ნუ უმბრძანებლებ, რომ არ დაკარგონ ზენა ღვთის შიში, რადგან ღმერთი მათთან მოდის ვისი სულიც თვით შეამზადა, პირისპირ კი არავის უხმობს[11].

11. თქვენ კი, მონებო, კრძალვით და შიშით მორჩილებდეთ თქვენსავე უფალთ, ვით სახეს ღვთისას[12].

12. გპულდეს ყოველი პირმოთნეობა, ყოველივე, რაც ართნავს უფალს.

13. არ დაივიწყო უფლის მცნებები და რაც მიიღე, დაიმარხე; არცრა შემატო, არცრა დააკლო (11 სჯ. 4,2; 13,1).

14. ეკლესიაში აღიარე ცთომანი შენი; ბოროტი გულით ნუ შეხვალ ლოცვად. აი, ეს არის გზა სიცოცხლისა.

V. 1. სიკვდილის გზა კი ამგვარი არის: უპირველესად, ბოროტია ეს გზა და წყევლით აღსავსე: მკვლელობა, მრუშობა, გულისთქმა, სიძვა, ქურდობა, კერპმსახურება, გრძნეულება, მეწამლეობა, ტაცება, ცრუმოწმეობა, პირმოთნეობა, ორგულობა, მზაკვრობა, ამპარტავნება, სიავე, თავმოთნეობა, ნაყროვანება, ურცხვადმეტყველება, მოშურნეობა, კადნიერება, გოროზობა, მედიდურობა, უკრძალველობა.

2. კეთილთა მდევნელნი, ჭემმარიტების მოძულენი, სიცრუის მოყვარულები, რომლებსაც საზღაური სიმართლისა ვერ შეუცნიათ; განელტვიან სიკეთეს და მართლმსაჯულებას; კეთილის წილ სიბოროტეს ეშურებიან. შორს არის მათგან სიმდაბლე და მოთმინება; ამაოების მოყვარულნი მისაგებელს განიშორებენ; არ იწყალებენ დაცემულებს, არ ზრუნავენ დამაშვრალთათვის, ვერ შეუცნიათ შემოქმედი;

ჩვილთა მკვლელები, რომლებიც უკუმაქცევენ მათდამი მოხონენს; ცოდვით სავსენი ჭირვეულებს შეაურვებენ, მდიდრებს იცავენ, არასაქმოსნებს ურჯულოდ სჯიან. განშორდით, შვილნო, ყველაფერს ამგვარს.

VI. 1. გაფრთხილდი, ვინმემ არ აგაცდინოს გზას მოძღვრებისას. ღვთის გარეშე გასწავლის იგი.

2. თუკი ძალგიძს, რომ სრულად იტვირთო უფლის უდელი, სრული იქმნები (მათე 11,29). თუ ეს არ ძალგიძს, რაც ძალგიძს ის ქმენ.

3. ხოლო ჭამადი, როგორც ძალგიძს, ისე იტვირთე. კერპშეწირულს ფრიად ეკრძაღე, რადგანაც - მსახურებაა მკვდარი ღმერთების (საქმე 15,29).

VII. 1. ნათლისღებისათვის

ასე მონათლეთ: როცა წარმოთქვამთ ყველაფერს ამას, სახელითა მამისა, ძისა და სულიწმინდისა მდინარი წყლით[13] ნათელი ეცით. (შდრ. მათე 28,19).

2. თუ არა გაქვს მდინარი წყალი[14], მონათლე სხვა წყლით. თუკი ვერ ძალგიძს, რომ ცივში იყოს, თბილში მონათლე.

3. თუ არც ერთი გაქვს, არც მეორე, სამგზის დაასხი წყალი სახელითა მამისა, ძისა და სულიწმინდისა (შდრ. მათე 28,19)

4. ნათლისღებამდე უნდა იმარხულონ ნათლისმცემელმაც და ნათლულმაც, ასევე სხვებმაც, თუკი ძალუძთ. ნათლულს უბრძანე, იმარხულოს ერთი-ორი დღე.

VIII. 1. პირმოთნეთა[15] მარხულობას ნუ დაემთხვევით. მათი მარხვა ორშაბათსა და ხუთშაბათს ხვდება; თქვენ იმარხულეთ ოთხშაბათსა და პარასკეზს.

2. ნუ ილოცებთ ისე, როგორც პირმოთნეები, არამედ როგორც უფალმა ბრძანა სახარებაში, ასე ილოცეთ:

მამაო ჩვენო, რომელი ხარ ცასა შინა[16], წმიდა იყავნ სახელი შენი, მოვედინ სუფევა შენი, იყავნ ნება შენი, ვითარცა ცასა შინა, ეგრეცა ქვეყანასა ზედა. პური ჩვენი არსობისა[17] მომეც ჩვენ დღეს და მომიტევენ ჩვენ თანანადებნი ჩვენნი, ვითარცა ჩვენ მოვუტევებთ თანამდებთა მათ ჩვენთა, და ნუ შემიყვანებ ჩვენ განსაცდელსა, არამედ მიხსენ ჩვენ ბოროტისაგან (მათე 6,9 - 13; ლკ 11,2-4). რამეთუ შენი არს ძალი და დიდება, უკუნითი უკუნისამდე!

3. დღეში სამგზის ილოცეთ ასე.

IX. 1. ექვარისტიისათვის:

ასე მაძლობდეთ:

2. უპირველესად, სასმისის გამო: გმაძლობთ, შენ, მამაო ჩვენო, დავითის შენი მსახურის[18], წმიდა ვენახისათვის, რომელიც გაგვიცხადე შენი ძის[18], იესუს მიერ. დიდება შენდა უკუნისამდე!

3. პურის განტეხვისათვის: გმაძლობთ შენ უფალო, მამაო ჩვენო სიცოცხლისა და ცოდნისა გამო, რაც გაგვიცხადე შენი ძის[18] იესუს მიერ. დიდება შენდა უკუნისამდე!

4. როგორც ეს პური, მთების ზემოთ მიმოფანტული, შეიკრიბა და ერთი გახდა, ამგვარადვე შეიკრიბოს კიდით-კიდე ეკლესია შენი სასუფეველში, რამეთუ შენი არს დიდება და ძალი იესუ ქრისტეს მიერ უკუნისამდე!

5. არავინ ჭამოს, არავინ შესვასთქვენეული ექვარისტია[19]. თუ არა იმან ვინც ნათელილო უფლის სახელით. ამის შესახებ თქვა უფალმა: „ნუ მისცემთ ძაღლებს მას, რაც წმინდაა“ (მათე 76)

X. 1. ავსების[20] შემდეგ ასე მაძლობდეთ:

2. გმაძლობთ შენ, წმიდაო მამაო, შენი წმიდა სახელის გამო, ჩვენს გულებში რომ დაამკვიდრე; - ცოდნის, რწმენის, უკვდავების გამო, რაც გაგვიცხადე შენი ძის იესუს მიერ. დიდება შენდა უკუნისამდე!

3. შენ, უფალო ყოვლისმპყრობელო, დაბადე ყოველივე სახელისა შენისათვის საზრდელი და სასმელი მიანიჭე ადამიანებს, რათა იშვებდნენ და შენ გმაძლობდნენ; ჩვენ კი მოგვმადლე სულიერი საზრდელ-სასმელი, და საუკუნო სიცოცხლე, შენი ძის, იესუს მიერ!

4. გმაძლობთ შენ ყველაფრისთვის, რადგანაცძლიერ ხარ შენ! დიდება შენდა უკუნისამდე!

5. მოიხსენე, უფალო, ეკლესია შენი და იხსენ იგი ყოველგვარი ბოროტისაგან, შენს სიყვარულში სრულყავი იგი და წმიდაქმნილი ოთხივ ქარისგან შემოკრიბე სასუფეველში, რომელიც მასვე განუმზადე; რამეთუ

შენი არს ძალი და დიდება უკუნისამდე!

6. მოვიდეს მაძლი და გარდავიდეს ეს სამყარო; ოსანა ღმერთსა დავითისა (მათე 21,9; 21,15)! თუკი წმინდაა ვინმე, მოვიდეს! და თუ არ არის - შეინანოს! მარანათა (1 კორ. 16,22)! ამინ!

7. წინასწარმეტყველთ ნება დართეთ, აღავლინონ სამადლობელი, რამდენიც სურდეთ.

XI. 1. ვინც თქვენთან მოვა და გასწავლით ყველაფერ იმას, რაც ზემოთ ითქვა, მიიღეთ იგი.

2. იქნებ მოძღვარი თვით მიიქცეს სხვა სწავლებისკენ. თუ თქვენ წარწყმედას ცდილობს იგი, არაფერი ისმინოთ მისი, მაგრამ თუ სურს, კიდევ უფრო შეგემატოთ სიმართლე და ცოდნა უფლისა, შეიწყნარეთ, როგორც უფალი.

3. მოციქულებისა და წინასწარმეტყველების მიმართ სახარების მცნების თანახმად იმოქმედეთ.

4. ყოველი მოციქული, ვინც თქვენთან მოვა, შეიწყნარეთ, როგორც უფალი.

5. არ დარჩება იგი ერთ დღეზე მეტად (თუ საჭიროა - მომდევნო დღესაც), და თუ სამი დღით დაყოვნდება, ცრუწინასწარმეტყველი ყოფილა იგი.

6. როცა დაგტოვებთ მოციქული, არაფერი წაიღოს საგზლად, გარდა პურისა; თუ ვერცხლს მოითხოვს, ცრუ წინასწარმეტყველი ყოფილა იგი.

7. ნუ გამოცდით და ნუ განსჯით წინასწარმეტყველს, როდესაც სულის მიერ გემეტყველებათ, რადგანაც ყოველი ცოდვა მიეტევება კაცს, ეს ცოდვა კი არ მიეტევება (მათე 12,31).

8. ყველა, ვინც სულის მიერ მეტყველებს, წინასწარმეტყველი ვერ იქნება, თუ უფლის წესებს არ ფლობს იგი[21]. სწორედ წესთაგან შეიცნობა ცრუწინასწარმეტყველი და წინასწარმეტყველი.

9. ყოველმა წინასწარმეტყველმა, რომელმაც სულის მიერ განაწესა ტრაპეზი, არ ჭამოს მისგან; და თუ შეჭამს ცრუწინასწარმეტყველი ყოფილა იგი.

10. ყოველი წინასწარმეტყველი, რომელიც ჭეშმარიტებას ასწავლის, მაგრამ თავად არ მოქმედებს ისე, როგორც ასწავლის, ცრუწინასწარმეტყველია იგი.

11. თქვენ კი ნუ განსჯით იმ გამოცდილსა და ჭეშმარიტ წინასწარმეტყველს, რომელიც ეკლესიის ამქვეყნიური საიდუმლოს თანახმად მოქმედებს[22]. მაგრამ არავის ასწავლის იმას, რასაც თავად იქმს. ღვთისაგან განისჯება იგი; ამასვე შერებოდნენ ძველი წინასწარმეტყველებიც.

12. ვინმემ რომ გითხრათ სულის მიერ: „მომეცით ვერცხლი“, ან სხვა ამგვარი, არაფერი ისმინოთ მისი; ჭირვეულთათვის მისაცემად თუ გეტყვით ამას, ნუ განიკითხავთ.

XII. 1. ვინც თქვენთან მოვა უფლის სახელით, შეიწყნარეთ; შემდეგ გამოცდით მას და შეიცნობთ, რადგანაც იცით თქვენ გარჩევა მარჯვენისა და მარცხენისა.

2. თუკი მოსული მგზავრია ვინმე, შეეწიეთ, როგორც შეგედლოთ, არ დაყოვნდება იგი თქვენთან, ან თუ დასჭირდა, დაიხანებს ორი-სამი დღე.

3. თუკი ისურვებს თქვენთან ყოფნას და თუ ხელობაც ეხერხება, იშრომოს და ისე ჭამოს.
4. თუკი არა აქვს რამ ხელობა, გონივრულად განჭვრიტეთ მისთვის: არავინ იყოს ქრისტიანი თქვენს შორის უქმად.
5. თუ არ ისურვებს ამგვარად ყოფას, ქრისტეს მოვაჭრე ყოფილა იგი. ეკრძალებთ მას.

XIII. 1. ყველა ჭემმარიტი წინასწარმეტყველი, რომელიც თქვენთან დამკვიდრებას მოისურვებს, ღირსია თავისი საზრდელისა (შდრ. მათე 10,10; 1 ტიმ. 5,18).

2. ასევე, ჭემმარიტი მოძღვარი, როგორც მუშა - კი, ღირსია თავისი საზრდელისა.
3. რასაც კი შეკრებთ საწნახელში თუ კალოზე, საქონლის ჯოგში თუ ცხვრის ფარაში, წინასწარმეტყველთ მიუზბოძეთ პირველნაყოფი. მღვდელმთავრები არიან ისინი თქვენთვის.
4. თუკი არა გყავთ წინასწარმეტყველი, უზბოძეთ გლახაკთ.
5. თუ პურს მოიწევ, გამოიღე პირველნაყოფი და მცნებისამებრ გაეცი იგი.
6. როცა თავს ახდი ღვინის ჭურჭელს ანდა ზეთისას, პირველთავი გამოიღე და უზბოძე წინასწარმეტყველთ. ვერცხლის ფულის, სამოსელის, მთელი ქონების პირველთავი ისე აიღე, როგორც ისურვებ და გაეცი მცნების თანახმად.

XIV. 1. უფლის კვირადღეს შეიკრიბეთ, განტეხეთ პური და აღავლინეთ სამადლობელი[23], აღიარეთ შეცოდებანი რომ წმინდა იყოს მსხვერპლი თქვენი.

2. ვინც ექიშპება თავის მოყვასს, ვიდრე დაცხრება, ნუ მოვა თქვენთან, რომ არ შებილწოს მსხვერპლი თქვენი.
3. უფალმა ეს თქვა: :ყოველ ადგილას და ყოველ ჟამს შემომწირეთ მე წმინდა მსხვერპლი. მეუფე ვარ დიდი, - ამბობს უფალი - სახელი ჩემი საკვირველია წარმართთა შორის“. (მალ. 1,11).

XV. 1. დაადგინეთ თქვენთვის ეპისკოპოსები და დიაკვნები, ღირსნი უფლისა, კაცნი მშვიდნი და უვერცხლონი, ჭემმარიტნი და გამოცდილნი. რომ წინასწარმეტყველთა და მოძღვართა ლიტურგია ამსახურონ მათაც თქვენს შორის.

2. არ მოიძაგოთ ისინი, რადგანაც თქვენს მიერ წინასწარმეტყველთა და მოძღვართა დარად არიან პატივდებულნი[24].
3. ამხილეთ ერთურთი, არა რისხვით არამედ დაწყნარებით, როგორც თქმულა სახარებაში. ხმა არ გასცეთ მას, ვინც სხვას აცდენს; არც არაფერი ისმინოთ მისი, ვიდრე თვით არ მოინანიებს.
4. თქვენი ლოცვები, მოწყალებანი და ყველაფერი, რასაც შვრებით, იმგვარად ქმენით, როგორც უფალმა დაგვიწესა სახარებაში[25].

XVI. 1. იგზიზღეთ თვენი ცხოვრებისათვის. ნუ ჩაქრება თქვენი სანთლები, ნურც სარტყლები შემოგერღვევათ (ლკ. 12,35); განემზადენით! არავინ იცით, როდის მოვა უფალი ჩვენი (მათე 24,42).

2. ხშირად და ხშირად შეიკრიბეთ; გამოძიეთ უმჯობესი თქვენი სულისა. ვერაფერს გარგებთ თქვენი რწმენის მთელი წინდა დრო, თუ არ იქნებით სრულყოფილნი ბოლო ჟამისთვის.

3. ბოლო დღეებში ცრუწინასწარმეტყველები და გამხრწნელები გამრავლდებიან; შეიცვლებიან ცხვრები მგლებად, სიყვარული კი სიძულვილად გადაიქცევა (მათე 24,11 - 12).

4. განივრცობა ურჯულოება (მათე 24,12) და ერთმანეთს მოიძაგებენ; განდევნიან და გასცემენ ერთურთს (მათე 24,10). სწორედ მაშინ გამოჩნდება ქვეყნისმაცდური, როგორც ძე ღვთისა, და ჰყოფს იგი ნიშნებსა და სასწაულებს (მათე 24,24). მიწაც მის ხელებს მიეცემა. იმგვარ ურჯულოებას ადასრულებს ქვეყნისმაცდური, რაც არ ქმნილა საუკუნიდან[26] (შდრ. იოველ 2,2).

5. გამოცდის ცეცხლს მიეცემა კაცთა არსება. ბევრი მათგანი შეცდება და წარიწყმიდება, ხოლო ვინც რწმენით განიმტკიცდება, გამოიხსნება წყევლისაგან (შდრ. მათე 24,13; 10,22).

6. ჭეშმარიტების ნიშანდებაც სწორედ მაშინ გამოვლინდება: უპირველესად, ეს იქნება ნიშანი ცაში გავრცობისა[27], შემდეგ - ნიშანი საყვირთა ხმისა (მათე 24,31), ხოლო მესამე - მკვდართა აღდგომა, -

7. არა ყველასი, არამედ ისე, როგორც თქმულა: „მოვა უფალი და მასთან ერთად ყველა წმინდანი“ (ზაქ. 14,5).

8. მაშინ იხილავს სამყარო უფალს „მომავალსა ღრუბელთა ზედა ცისათა“ (მათე 24,30)...

შენიშვნები

1. შესაძლოა აქ საუბარი ეხებოდა ებრაელთა კვირეულ მარხვას (ოთხშაბათსა და პარასკევს), რაც დაზუსტებულია მომდევნო ნაწილში: იხ. თავი VIII, I (La Doctrine...p.145)

2. შდრ. „ხორციელი“ - „სხეულებრივი“.

3. „მილიონი“ - სიგრძის ერთეული = 1, 48 კილომეტრს.

4. ბოლო ფრაზა „რადგანაც ვერ ძალგიძს“, როგორც განმარტავენ, გულისხმობს შემდეგს: ჭეშმარიტი ქრისტიანი ძალადობას არ მიმართავს, არც წარმართთა სასამართლოს სთხოვს იგი დახმარებას: შესაბამისად, თუკი ვინმე რამეს წაართმევს ქრისტიანს, იგი წართმეულის უკან დაბრუნებას ვერ შეძლებს.

5. „კოდრატი“ - იგივეა რაც ლათინური „quadrans“ (=3 უნცია = 81,86 გ.)

6. შდრ. ვინც ფრინველთა ფრენის მიხედვით მკითხაობს.

7. „ნურც განწმედი (იქნები)“ შდრ. ni aux purifications (t'adonne) - როგორც ჩანს, იგულისხმება ცეცხლით განწმედა (La Doctrine... p.153, n.7)
8. იგულისხმება წმინდანთა გარემო, წმინდანთა საკრებულო.
9. ეს არის საკმაოდ ბუნდოვანი ადგილი. შდრ. ფრ. et tu ne feras pas acception de la personne pour corriger les fautes საკამათოა რუსული თარგმანი: Обличая проступки, не взирая на лицо (Раннехристианские отцы, с. 18). აღნიშნულ ადგილას შესატყვისი უთუოდ „პირფერობას“ გულისხმობს. ხსენებული გამოთქმა უარყოფით კონტექსტში ზედმიწევნით უიგივდება ქართულ ფიგურალურ ფრაზას „ნუ მიიღებ ისეთ სახეს, თითქოს...“ საგულისხმოა, რომ ბერძნულ მწერლობაში არსებობდა ციტირებული ფრაზის საფუძველზე შექმნილი კომპოზიტი, რაც სწორედ „პირუთვნელს“ აღნიშნავს. ეს სიტყვა გვხვდება, მაგალითად იპოლიტე რომაელის სახელგანთქმულ შრომაში „უწყება ქრისტესა და ატიქრისტეს შესახებ“: „ღვთის სიტყვამ ... საკუთარი გულმოწყალება და პირუთვნელობა გამოაჩინა“. ძველ ქართულ თარგმანში შესატყვისება „დაურიდებლად“, რაც იმავე „პირუთვნელობის“ შენაარსს შეიცავს. ლათინური თარგმანით ამავე შინაარსისაა: minime acceptor est personarum. ამგვარად, ვფიქრობთ „დიდაქეს“ ზემომოტანილ ფრაზაში ნაგულისხმევი უნდა იყოს სწორედ „პირუთვნელობა“.
10. ეს ფრაზა ბუნდოვანია, კრიტიკულ გამოცემაში იგი კვალიფიცირებულია, როგორც „verset plutotenigmatique“ (იხ. La Doctrine... p. 159) ფრანგული თარგმანი ასეთია: Tu ne t'inquieteras pas de savoir ce qu'il adviendra ou non. საყურადღებო გააზრებას გვაწვდის რუსული თარგმანი: Не сомневайся в том, будет ли (суд Божий), თუმცა მთარგმნელისეური ჩანართი (суд Божий) ორიგინალის მიხედვით გამართლებული არ არის. როგორც ჩანს აღნიშნულ ადგილას საუბარი ეხება იმას, რომ ვთისაკენ მიქცეული ადამიანის ყოველი ქმედება გამსჭვალული უნდა იყოს ჭეშმარიტი რწმენით. იგი არ უნდა დაეჭვდეს, რომ ყველაფერი, რასაც აკეთებს, სასურველ შედეგს მოიტანს მისთვის. აღნიშნული ფრაზა მორწმუნეებს მოუწოდებს მთელი არსებით მიენდონ უფალს.
11. შდრ. ფრ: il ne vient pas pour appeler selon l'apparence, mais ceux don't it a prepare l'esprit. იგივე აზრი გვხვდება „იოანეს აპოკრიფში“ (იხ. W.P Hauschild, Gottes Geist und der Mensch, Munchen 1972 p.225 s. იხ La Doctrine... p.163, n. 5)
12. შდრ. ბერძ.
13. შდრ. ბერძ.
14. პირაპირი თარგმანით ნიშნავს „ცხოველ წყალს“. დღეისათვის გარკვეულია, რომ ნათლისღებასთან დაკავშირებით აღნიშნულ შესიტყვებაში ნაგულისხმევია გამდინარე წყალი, შდრ. ფსევდო-კლემენტის სიტყვები: ... მიიყვანენ მას მდინარესთან ანდა წყაროსთან, რომელიც არის ცხოველი წყალი, რომელშიც მართალთა ხელახალი შობა აღსრულდება“ (La Doctrine... p.171). აქვე ხაზგასმულია ისიც, რომ ხსენებული ფრაზა თავისთავადღრმა მისტიკური შინაარსისაა და სულიერ სამყაროს მიემართება. ამ აზრით გვხვდება ეგნატი ანტიოქიელთანაც. შდრ. გიორგი მთაწმინდელის ტარგმანი: „წყალი ცხოველი ვალს ჩემ შორის შინაგან და მეტყვეს მე : მოვედ მამისა ჩემისა“ (საქართველოს ეკლესიის კალენდარი, 1998, გვ. 623 გამოსცა ი. ბოროდამ).
15. „პირმოთნენი“ - ებრაელთა ერთ-ერთი რელიგიური სექტა; შესაძლოა უიგივდებოდნენ „ფარისევლებს“.
16. სახარებისეული მრავლობითი „ცათა შინა“ „დიდაქეში“ მხოლობითითაა წარმოდგენილი.
17. ეს სიტყვა სახარების ქართულ რედაქციებში თარგმნილია, როგორც: „არსობისა“, „თანაარსობისა“, „სამარადისოა“. შინაარსობრივად იგი ნიშნავს „დღიურს“, „ყოველდღიურს“.

18. ორიგინალში გვაქვს „პაის“, რომელიც ნიშნავს როგორც „ყრმას“, „ბავშვს“, ასევე - „მსახურს“.
19. „ექვარისტია“, საზოგადოდ სამადლობელს ნიშნავს. რადგანაც ამ შემთხვევაში იგი ტექნიკური ტერმინია (ნიშნავს იმავს, რასაც „ზიარება“), უთარგმნელად დავტოვეთ.
20. საზოგადოდ ნიშნავს „საჭმლით ავსებას“, „დანაყრებას“, „გამდომას“. აღნიშნულ ადგილას მას სპირიტუალური შინაარსი აქვს. ქრისტეს ხორცთან და სისხლთან ზიარება დაუღეველი სულიერი სსაზრდოთი „აღავსებს“ ზიარებულს.
21. იგულისხმება უფლისმიერი ცხოვრების წესი (შდრ. les facons de vivre du Seigneur; Прав Господень).
22. როგორც ჩანს იგულისხმება ის საიდუმლო ეკლესიისა, რომელიც ხილულ სამყაროში არსებობს.
23. „დიდაქეს“ ეს ნაწილი საყურადღებოა პირველქრისტიანთა ყოფის შესასწავლად.
24. შდრ. ფრ. თარგ. Car ils sont parmi vous ceux qui sont honores au meme titre que les prophetes et les docteurs.
25. მნელია ზუსტად განსაზღვრა, თუ სახარების რომელ მუხლს ეხება მითითება. შესაძლოა აქ იგულისხმებოდეს მათე 18,15).
26. იგულისხმება „დასაბამიდან“.
27. აქ წყდება ტექსტი. დარჩენილი ნაწილი მიახლოებითი სიზუსტით შეიძლება აღდგეს ცნობილი ადრექრისტიანული ძეგლის „მოციქულთა კანონების“ მიხედვით, რომელიც „დიდაქეს“ ბოლო ნაწილის ასეთ პარაფრაზს გვაწვდის: „და მაშინ მოვა უფალი - მიწისძვრის ჟამს „ღრუბელთა ზედა“ (I თეს. IV, 16) სამეუფეო ტახტზე ანგელოზთა შორის, რომლებიც მისი ძალისაგან არიან გვერდით (იქნება); და განსჯის იგი ქვეყნის-მაცდურ ეშმაკს და საქმის მიხედვით მიაგებს ყველას(შდრ. მათე 16,27); ნაშინ განიდევნება ყველა ბოროტი საუკუნოსატანჯველში, ხოლო მართალნი საუკუნო ცხოვრებაში შევლენ (მათე 25, 46), და დაიმკვიდრებენ მას, რაც „თუალმან არა იხილა და ყურსა არა ესმა და გულსა კაცისასა არა ნოუჭდა, რომელი განუმზადა ღმერთმან მოყუარეთა თვისთა“ (I კორ. 11,9) და განიხარებენ ღვთის სასუფეველში, რომელიც არის იესუ ქრისტეს შორის“.

თარგმნა და კომენტარები დაურთო ე. ჭელიძემ